

Voorstel aan de gemeenteraad

Wijziging Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht

Beleidsveld	Circulaire Economie
Organisatieonderdeel	Stadsbedrijven
Opsteller	Jaco Brobbel Dorsman
Kenmerk	34010828
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De wijziging van de Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht vast te stellen waarmee het college de bevoegdheid krijgt om regels te stellen omtrent de aanpak en verwijdering van afvalstoffen die als zwerfafval in het milieu terecht zijn gekomen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Met dit voorstel wordt de Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht gewijzigd. Hiermee wordt het mogelijk gemaakt dat het college beleidsregels kan stellen omtrent de aanpak en verwijdering van afvalstoffen die als zwerfafval in het milieu terecht zijn gekomen. Deze toevoeging in de verordening en de nog door het college definitief vast te stellen 'Beleidsregel datagestuurd reinigen openbare ruimte' bieden de noodzakelijke juridische grondslag om met behulp van camera's op gemeentelijke voertuigen zwerfafval te mogen detecteren.

Context

Aanleiding

Het college heeft als ambitie een schone openbare ruimte die bijdraagt aan een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Hierbij hanteren we de CROW-normen voor het schoonhouden (reinen) van verschillende soorten gebieden zoals vastgesteld in de [Nota Beheer Openbare Ruimte](#). De gemeente wil de openbare ruimte efficiënt en effectief reinigen. Technologische innovaties dragen daaraan bij. Een nieuwe ontwikkeling is het gebruik van camera's op gemeentervoertuigen, die het zwerfafval automatisch detecteren en monitoren waardoor efficiëntere en effectievere reinigingsroutes kunnen worden gepland. Het gebruik van camera's brengt echter ook privacy-risico's met zich mee, en kan leiden tot vragen en vraagt daarom extra zorgvuldigheid en aandacht.

Het college wil met beleidsregels in kunnen spelen op en voorwaarden kunnen stellen aan dergelijke nieuwe ontwikkelingen. Voor het mogen opstellen van beleidsregels over de aanpak van zwerfafval dient de Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht te worden aangepast.

Juridische context

Zwerfafval is afval dat mensen bewust of onbewust weggooien of achterlaten op plaatsen die daar niet voor bestemd zijn of, dat door indirect toedoen of nalatigheid van mensen op die plaatsen is terechtgekomen. Het beleid voor zwerfafval is gericht op het beschermen van het milieu (bodem, water en zeeën), het behoud van grondstoffen voor een circulaire economie en de zorg voor een leefbare en schone openbare ruimte.

Ingevolge artikel 21 van de Grondwet is de zorg van de overheid gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Het voorkomen en opruimen van zwerfafval valt ook onder deze bepaling.

Op grond van artikel 10.25 op de Wet milieubeheer kunnen bij de afvalstoffenverordening door de gemeente "in ieder geval regels worden gesteld:

- a. ten einde te voorkomen dat afvalstoffen als zwerfafval in het milieu terechtkomen dan wel teneinde te bereiken dat zulks zo min mogelijk gebeurt;
- b. omtrent het opruimen van afvalstoffen die als zwerfafval in het milieu terecht zijn gekomen;
- c. omtrent het op een voor het publiek zichtbare plaats aanwezig hebben van afvalstoffen.

In artikel 15 van de Afvalstoffenverordening van de gemeente Utrecht is een aantal verbodsbepalingen met betrekking tot zwerfafval opgenomen.

De huidige afvalstoffenverordening bepaalt echter niets over de wijze waarop de gemeente (doelmatig en efficiënt) zwerfafval ophaalt/opruimt.

Naar het oordeel van de Functionaris Gegevensbescherming (en getoetst door extern advocatenkantoor VBK) biedt de huidige wet- en regelgeving (Wet milieubeheer en de Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht) onvoldoende juridische basis om beeldherkenning in te zetten ten behoeve van de aanpak en het opruimen van zwerfafval. Door toevoeging van een artikel (15, lid 4) in de afvalstoffenverordening en het vaststellen van de beleidsregel door het college (ter informatie bijgevoegd) wordt de benodigde juridische basis gecreëerd.

Het is wettelijk verplicht, ter waarborgen van de privacy, dat verwerkingen waarbij beeldherkenning aan de orde is, in kaart zijn gebracht en opgenomen in een Data Protection Impact Assessment (DPIA). Deze is inmiddels opgesteld en de adviezen van de Functionaris Gegevensbescherming hierover zijn opgevolgd. Indien relevante wijzigingen in de verwerking optreden, wordt de DPIA geactualiseerd en opnieuw ter beoordeling voorgelegd aan de Functionaris Gegevensbescherming.

De gemeenteraad is op grond van artikelen 147 en 149 Gemeentewet juncto artikel 10.23 Wet milieubeheer bevoegd deze verordening vast te stellen of te wijzigen. Tegen het vaststellen van de verordening is geen bezwaar of beroep mogelijk.

Het college kan de Beleidsregel definitief vaststellen nadat de raad heeft ingestemd met het toevoegen van artikel 15, lid 4 aan de Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht. Daarin staat dat het college regels kan stellen omtrent de aanpak en verwijdering van afvalstoffen die als zwerfafval in het milieu terecht zijn gekomen.

Beslistermijn

Voor het in werking treden van de wijziging van de Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht is besluitvorming door de raad in februari 2026 gewenst. Als besluitvorming later plaats vindt, dan loopt het vaststellen van de Afvalverordening gemeente Utrecht mogelijk een aantal maanden vertraging op omdat een behandeling in de commissie en de raad dan waarschijnlijk pas na de verkiezingen van 18 maart 2026 plaats kan vinden. Dat leidt tot vertraging voor het kunnen invoeren van het datagestuurd reinigen en een daarmee samenhangend deel van de invulling van de hervormingen die onderdeel zijn van de Voorjaarsnota 2025.

Beoogd effect

Een schone openbare ruimte die bijdraagt aan een aantrekkelijk en gezonde leefomgeving.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- 18 februari 2021: vaststelling [Nota Beheer Openbare Ruimte](#) door de raad. Daarin is CROW-norm opgenomen voor het schoonhouden van de verschillende gebieden van de openbare ruimte.
- 24 juni 2024: [Raadsbrief](#) Voortgang Aanpak Bijplaatsingen 2024. In bijlage 1 wordt specifiek aangegeven dat het college de mogelijkheden van beeldherkenning onderzoekt.
- 11 juni 2025: [Raadsbrief](#) Voortgang aanpak bijplaatsingen 2025 en diverse toezeggingen rondom Afval.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De wijziging van de Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht vast te stellen met als wijziging dat het college regels kan stellen omtrent de aanpak en verwijdering van afvalstoffen die als zwerfafval in het milieu terecht zijn gekomen.
Argumenten	
1.1	<u>Hiermee wordt een juridische basis gecreëerd om tot datagestuurd reinigen van de openbare ruimte over te kunnen gaan waarmee de gemeente de openbare ruimte efficiënter en effectiever kan schoonhouden.</u> Op basis van de wijziging van de Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht heeft het college de bevoegdheid (beleids)regels vast te stellen die richting geven en voorwaarden stellen aan een efficiënte en effectieve aanpak en verwijdering van afvalstoffen die als zwerfafval in het milieu terecht zijn gekomen. Technologische innovaties dragen bij aan het efficiënter en effectiever reinigen van de openbare ruimte. Zo is er een nieuwe ontwikkeling waarbij camera's op gemeentevoertuigen kunnen worden gebruikt, die het zwerfafval automatisch detecteren en monitoren, waardoor efficiëntere en effectievere reinigingsroutes kunnen worden gepland.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolg

Nadat de raad de aanpassing in de Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht heeft vastgesteld, wordt deze gepubliceerd in het Gemeenteblad. De wijziging treedt vijf weken na de dag van publicatie in het in werking. Het college stelt de Beleidsregel definitief vast nadat het besluit van de raad in werking is getreden.

Samen stad maken

'Gemeente aan zet' van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie

Er is geen aanvullende communicatie voorzien voor deze aanpassing van de Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht.

Referendabel

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Wijzigingsbesluit Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht.

Bijlagen informatief

- Was-wordt wijziging Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht
- Raadsbrief Concept Beleidsregel datagestuurd reinigen openbare ruimte
- Concept Beleidsregel datagestuurd reinigen openbare ruimte